

Środa, 16 lutego 2022 r.

P9_TA(2022)0031

Działalność Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 16 lutego 2022 r. w sprawie sprawozdania rocznego z działalności Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w 2020 r. (2021/2167(INI))

(2022/C 342/07)

Parlament Europejski,

- uwzględniając sprawozdanie roczne z działalności Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w 2020 r.,
 - uwzględniając art. 10 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE),
 - uwzględniając art. 15, art. 24 ust. 3, art. 228 i art. 298 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
 - uwzględniając art. 11, 41, 42 i 43 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej („Karty”),
 - uwzględniając Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych,
 - uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego (UE, Euratom) 2021/1163 z dnia 24 czerwca 2021 r. określające przepisy i ogólne warunki regulujące wykonywanie funkcji Rzecznika Praw Obywatelskich (Statut Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich) i uchylające decyzję 94/262/EWWiS, WE, Euratom⁽¹⁾,
 - uwzględniając Europejski kodeks dobrej praktyki administracyjnej przyjęty przez Parlament 6 września 2001 r.,
 - uwzględniając umowę ramową w sprawie współpracy, zawartą pomiędzy Parlamentem a Europejskim Rzecznikiem Praw Obywatelskich 15 marca 2006 r., która weszła w życie 1 kwietnia 2006 r.,
 - uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie działalności Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich,
 - uwzględniając art. 54 oraz art. 142 ust. 2 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Petycji (A9-0342/2021),
- A. mając na uwadze, że sprawozdanie roczne z działalności Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w 2020 r. zostało oficjalnie przedłożone przewodniczącemu Parlamentu 6 września 2021 r., zaś 14 lipca 2021 r. w Brukseli rzecznik Emily O'Reilly przedstawiła swoje sprawozdanie Komisji Petycji;
- B. mając na uwadze, że na mocy art. 20, 24 i 228 TFUE oraz art. 43 Karty Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich jest uprawniony do przyjmowania skarg dotyczących przypadków niewłaściwego administrowania w działaniach instytucji, organów lub jednostek organizacyjnych Unii, z wyłączeniem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wykonującego funkcje sądowe;
- C. mając na uwadze, że zgodnie z art. 10 ust. 3 TUE „każdy obywatel ma prawo uczestniczyć w życiu demokratycznym Unii” oraz „decyzje są podejmowane w sposób jak najbardziej otwarty i zbliżony do obywatela”;
- D. mając na uwadze, że zgodnie z art. 15 TFUE „w celu wspierania dobrych rządów i zapewnienia uczestnictwa społeczeństwa obywatelskiego, instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii działają z jak największym poszanowaniem zasady otwartości” oraz „każdy obywatel Unii i każda osoba fizyczna lub prawna mająca miejsce zamieszkania lub siedzibę statutową w państwie członkowskim ma prawo dostępu do dokumentów instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii”; mając na uwadze, że zadbanie o to, aby obywatele UE otrzymywali usługi wysokiej jakości i aby organy administracyjne UE reagowały na ich potrzeby i obawy ma zasadnicze znaczenie dla ochrony praw obywatelskich i podstawowych wolności;

⁽¹⁾ Dz.U. L 253 z 16.7.2021, s. 1.

Środa, 16 lutego 2022 r.

- E. mając na uwadze, że zgodnie z art. 41 Karty dotyczącej prawa do dobrej administracji „każdy ma prawo do bezstronnego i sprawiedliwego rozpatrzenia swojej sprawy w rozsądnym terminie przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii”;
- F. mając na uwadze, że zgodnie z art. 43 Karty praw podstawowych „każdy obywatel Unii i każda osoba fizyczna lub prawna mająca miejsce zamieszkania lub statutową siedzibę w państwie członkowskim ma prawo zwracać się do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w przypadkach niewłaściwego administrowania w działaniach instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii, z wyłączeniem TSUE wykonującego swoje funkcje sądowe”;
- G. mając na uwadze, że zgodnie z art. 298 ust. 1 TFUE „wykonując swoje zadania, instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii korzystają ze wsparcia otwartej, efektywnej i niezależnej administracji europejskiej”;
- H. mając na uwadze, że w 2020 r. Rzecznik wszczął 370 postępowań wyjaśniających, w tym 365 na podstawie skarg, a 5 z inicjatywy własnej, oraz zamknął 394 postępowania (392 na podstawie skarg, a 2 z inicjatywy własnej); mając na uwadze, że większość postępowań wyjaśniających dotyczyła Komisji (210 postępowań, tj. 56,8 %), na dalszych miejscach zaś znalazły się agencje UE (34 postępowania, tj. 9,2 %), Europejski Urząd Doboru Kadr (EPSO) (30 postępowań, tj. 8,1 %), Europejska Służba Działań Zewnętrznych (ESDZ) (14 postępowań, tj. 3,8 %), Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) (12 postępowań, tj. 3,2 %), Parlament (11 postępowań, tj. 3 %), Europejski Bank Centralny (9 postępowań, tj. 2,4 %), Europejski Bank Inwestycyjny (9 postępowań, tj. 2,4 %) oraz pozostałe instytucje (41 postępowań, tj. 11,1 %);
- I. mając na uwadze, że główne trzy zastrzeżenia będące przedmiotem postępowań wyjaśniających zamkniętych przez Rzecznika w 2020 r. dotyczyły przejrzystości, rozliczalności (dostępu do informacji i dokumentów) (25 %), kultury sprawowania służby publicznej (24 %) oraz należytego korzystania ze swobody decyzyjnej, w tym w postępowaniach w sprawie naruszenia przepisów (17 %); mając na uwadze, że pozostałe zastrzeżenia obejmowały kwestie etyczne w administracji UE, poszanowanie praw podstawowych, należyte zarządzanie finansami, sygnalizowanie nieprawidłowości, przestrzeganie praw procesowych, rekrutację i właściwe zarządzanie kwestiami kadrowymi UE;
- J. mając na uwadze, że Rzecznik odgrywa kluczową rolę pod względem zapewnienia pełnej przejrzystości, rozliczalności demokratycznej i integralności procesów decyzyjnych w UE;
- K. mając na uwadze, że głównym priorytetem Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich jest dopilnowanie, by prawa obywateli były w pełni przestrzegane, a prawo do dobrej administracji sprawowanej przez instytucje, organy, urzędy i agencje Unii odzwierciedlało najwyższe standardy;
- L. mając na uwadze, że po wybuchu pandemii COVID-19 Rzecznik wykonał wiele pracy, aby zapewnić przestrzeganie przez instytucje UE najwyższych standardów dobrej administracji, w celu ochrony praw obywateli i wzmocnienia zaufania publicznego;
- M. mając na uwadze, że Rzecznik przeanalizował działanie Komisji podczas kryzysu COVID-19 i wystąpił o informacje dotyczące m.in. przejrzystości interakcji Komisji z przedstawicielami grup interesu, podejmowania przez Komisję decyzji w sprawie udzielania zamówień publicznych w sytuacjach nadzwyczajnych oraz przejrzystości i niezależności porad naukowych w sprawie pandemii;
- N. mając na uwadze, że w wyniku postępowania wyjaśniającego w sprawie działania Europejskiego Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC) podczas kryzysu COVID-19, Rzecznik stwierdził luki w stosowanych przez ECDC praktykach w obszarze przejrzystości, w tym w odniesieniu do danych wykorzystywanych w ocenach ryzyka oraz interakcji z partnerami międzynarodowymi, a także przedstawił propozycje dotyczące usprawnienia kontroli publicznej nad działaniami ECDC związanymi ze szczepionkami przeciwko COVID-19;
- O. mając na uwadze, że jawność i przejrzystość to główne zasady leżące u podstaw procesu ustawodawczego w UE, jak potwierdza orzecznictwo TSUE, w którym zawarto jasne wytyczne prawne dotyczące pełnego i konsekwentnego przestrzegania tych zasad; mając na uwadze, że, jak stwierdził TSUE, brak przejrzystości i informacji osłabia przekonanie obywateli o legitymacji unijnego procesu ustawodawczego jako całości; mając na uwadze, że wbrew tym zasadom Komisja nie zapewniła przejrzystości w negocjacjach dotyczących szczepionek przeciwko COVID-19, ich zakupu i dystrybucji;
- P. mając na uwadze, że prawo obywateli UE do informacji i obowiązek zachowania pełnej przejrzystości przez instytucje UE, zwłaszcza w odniesieniu do umów na szczepionki przeciwko COVID-19 między instytucjami UE a przedsiębiorstwami farmaceutycznymi, przeważają nad wszelkimi domniemanymi prawami przedsiębiorstw farmaceutycznych lub instytucji UE do ukrycia lub nieujawnienia w pełni jakichkolwiek lub niektórych informacji związanych z tymi umowami lub szczepionkami przeciwko COVID-19;

Środa, 16 lutego 2022 r.

- Q. mając na uwadze, że UE zaplanowała okres bezprecedensowych wydatków i inwestycji w ramach instrumentu NextGenerationEU, który ustanowi również istotne powiązania z sektorem prywatnym, przez co dla instytucji UE jeszcze ważniejsze stanie się, aby proces decyzyjny bazował na pełnej przejrzystości oraz na najbardziej rygorystycznych zasadach etycznych w celu zapobiegania konfliktom interesów i przypadkom korupcji;
- R. mając na uwadze, że Rada nie zastosowała się do końcowych zaleceń Rzecznika, odmawiając zapewnienia w odpowiednim terminie publicznego dostępu do dokumentów ustawodawczych dotyczących przyjęcia rocznych rozporządzeń ustalających kwoty połowowe, które zawierały zasadnicze informacje dotyczące środowiska w rozumieniu rozporządzenia w sprawie konwencji z Aarhus, co podważyło przejrzystość procesu decyzyjnego; mając na uwadze, że, jak stwierdził Rzecznik, decyzja Rady stanowiła przypadek niewłaściwego administrowania oraz że Rada, jak podkreślił Rzecznik, nadal nie w pełni rozumie zasadniczy związek między demokracją a przejrzystością procesów decyzyjnych;
- S. mając na uwadze, że Rzecznik wszczął postępowanie wyjaśniające w sprawie odmowy ze strony Rady odniesienia się do kwestii sponsoringu korporacyjnego prezydencji Rady UE; mając na uwadze, że Rzecznik uznał za przypadek niewłaściwego administrowania brak działania Rady w celu wyeliminowania ryzyka reputacyjnego, które taki komercyjny sponsoring niesie ze sobą w odniesieniu do bezstronności prezydencji i wizerunku UE jako całości;
- T. mając na uwadze, że Rzecznik zgłosił zastrzeżenia dotyczące stosowanych obecnie przez Komisję praktyk w zakresie zatwierdzania „substancji czynnych” stosowanych w pestycydach, a także dotyczące faktu, że w stosowanym przez Komisję systemie weryfikacji konfliktów interesów doradzający jej zewnętrzni eksperci naukowci nie muszą deklarować interesów finansowych poniżej progu 10 000 EUR;
- U. mając na uwadze, że, jak stwierdził Rzecznik, Komisja powinna była przeprowadzić bardziej krytyczną kontrolę całości ryzyka dotyczącego konfliktu interesów przed udzieleniem zamówienia na przeprowadzenie badania dotyczącego włączenia celów z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego (ESG) do unijnych przepisów dotyczących bankowości firmie BlackRock Investment Management, zarządzającej inwestycjami w sektorach paliw kopalnych i bankowości, które to obszary wchodzą w zakres nowych przepisów dotyczących ESG; mając na uwadze, że, jak podkreślił Rzecznik, unijne przepisy dotyczące zamówień publicznych nie są wystarczająco solidne i jasne, aby zapobiegać konfliktom interesów;
- V. mając na uwadze, że była wiceprezes Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) odeszła z Komitetu Zarządzającego EBI w listopadzie 2020 r. i po niecałych trzech miesiącach dołączyła do zarządu hiszpańskiego międzynarodowego zakładu użyteczności publicznej Iberdrola; mając na uwadze, że była wiceprezes EBI odpowiedzialna za nadzorowanie operacji pożyczkowych EBI w Hiszpanii, w tym przedsiębiorstwa Iberdrola; mając na uwadze, że od 2019 r. przedsiębiorstwo Iberdrola skorzystało z ogromnych pożyczek o łącznej wartości 1,39 mld EUR, co czyni go jednym z głównych klientów EBI w ostatnich latach; mając na uwadze, że sprawa ta unaocznia nierozwiązaną kwestię kontrowersyjnej praktyki EBI polegającej na zezwalaniu wiceprezesom, nominowanym przez państwa członkowskie, na nadzorowanie udzielania pożyczek EBI w ich krajach pochodzenia, co grozi powstaniem konfliktu interesów;
- W. mając na uwadze, że, według Rzecznika, brak finalizacji przez Komisję „oceny wpływu na zrównoważony rozwój” przed zamknięciem negocjacji w sprawie umowy handlowej między UE a Mercosurem stanowił przypadek niewłaściwego administrowania; mając na uwadze, że, jak podkreślił Rzecznik w swoich ustaleniach, Komisja zignorowała własne wytyczne dotyczące stosowania ocen wpływu na zrównoważony rozwój przed zamknięciem negocjacji handlowych;
- X. mając na uwadze, że Rzecznik stwierdził przypadki niewłaściwego administrowania w podjętej przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EUNB) decyzji o zezwoleniu jego ówczesnemu dyrektorowi wykonawczemu na objęcie stanowiska dyrektora generalnego (CEO) Stowarzyszenia na rzecz Rynków Finansowych w Europie (Association for Financial Markets in Europe, AFME), organizacji lobbystycznej działającej na rzecz branży finansowej, przy czym nie ograniczono ryzyka związanego z konfliktem interesów, a także umożliwiono tej osobie dalszy dostęp do informacji poufnych; mając na uwadze, że EUNB rozpoczął wdrażanie zaleceń Rzecznika i w związku z tym Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich zamknął sprawę;
- Y. mając na uwadze, że w strategii Komisji dotyczącej rozpatrywania petycji odnosi się ona do swojego komunikatu z 2016 r. pt. „Prawo Unii: lepsze wyniki dzięki lepszemu stosowaniu”, w którym nie ustanowiono żadnej procedury ani praktyki administracyjnej dotyczącej petycji; mając na uwadze, że podejście Komisji, skutkujące systematyczną odmową podejmowania działań w związku z poszczególnymi problemami poruszonymi w petycjach oraz z petycjami dotyczącymi obszarów objętych art. 6 TFUE, jest sprzeczne z postanowieniami art. 227 TFUE i powoduje frustrację i rozczarowanie obywateli, podważając jednocześnie możliwość identyfikacji systematycznych niedociągnięć dotyczących prawa UE, występujących w państwach członkowskich;

Środa, 16 lutego 2022 r.

- Z. mając na uwadze, że wiele petycji otrzymanych przez Komisję Petycji jest związanych z brakiem przejrzystości działań Komisji Europejskiej, a składający petycje zwracają się w nich o opublikowanie pełnych szczegółowych informacji na temat umów dotyczących szczepionek przeciwko COVID-19 podpisanych między Komisją, państwami członkowskimi i przedsiębiorstwami farmaceutycznymi, a także danych z badań klinicznych na poziomie pacjenta;
- AA. mając na uwadze, że Rzecznik zapewnia mechanizm odwoławczy dla obywateli napotyających problemy z uzyskaniem dostępu do dokumentów będących w posiadaniu instytucji UE; mając na uwadze, że wiele z postępowań wyjaśniających wszczętych przez Rzecznika w 2020 r. poskutkowało udzieleniem dostępu do dokumentów stanowiących przedmiot szerszego zainteresowania publicznego, mimo że właściwe przepisy UE są strukturalnie nieadekwatne, gdyż są przestarzałe i nie odzwierciedlają już obecnych praktyk przyjętych przez instytucje UE;
- AB. mając na uwadze, że Rzecznik podjął szereg działań mających na celu promowanie lepszego i bardziej spójnego wdrażania Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych w całej administracji UE, a także strategiczną inicjatywę dotyczącą sposobu uwzględniania przez Komisję szczególnych potrzeb niepełnosprawnych pracowników w kontekście sytuacji nadzwyczajnej związanej z COVID-19;
- AC. mając na uwadze, że Rzecznik Praw Obywatelskich wszczął postępowanie wyjaśniające w sprawie sposobu, w jaki Komisja dopilnowuje, by Węgry i Portugalia wykorzystywały środki z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (funduszy ESI) na placówki opiekuńcze dla osób z niepełnosprawnościami zgodnie ze zobowiązaniami prawnymi wynikającymi z Karty, rozporządzenia w sprawie europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych oraz Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych;
1. akceptuje sprawozdanie roczne za 2020 r. przedstawione przez Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich oraz wyraża uznanie dla doskonałej prezentacji dotyczącej najważniejszych faktów i danych na temat pracy Rzecznika w 2020 r.;
 2. gratuluje Emily O'Reilly wybitnej pracy na rzecz zwiększania otwartości, rozliczalności i integralności instytucji, organów i jednostek organizacyjnych UE, zabezpieczającej podstawowe prawa obywateli, w szczególności w tragicznym roku naznaczonym wstrząsającymi konsekwencjami wybuchu pandemii COVID-19; przypomina, że przejrzystość jest nierozdzielnie związana z praworządnością i stanowi kluczową zasadę demokracji uczestniczącej;
 3. przypomina, że Rzecznik Praw Obywatelskich może przedstawiać zalecenia, propozycje rozwiązań i sugestie ulepszeń w celu rozwiązywania problemu związanego z różnymi przypadkami niewłaściwego administrowania; zauważa, że jeżeli skarga nie wchodzi w zakres kompetencji Rzecznika, Rzecznik może doradzić skarżącemu skierowanie jej do innego organu lub do Komisji Petycji; zwraca uwagę, że w 2020 r. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich rozpatrzył ponad 1 400 skarg, które wykraczały poza zakres jego kompetencji, głównie ze względu na fakt, że nie dotyczyły działań związanych z administracją UE;
 4. gratuluje Rzecznikowi Praw Obywatelskich monitorowania sposobu, w jaki instytucje UE działające na pierwszej linii wykonują swoją pracę w czasie pandemii, oraz podkreślenia ich obowiązku zapewnienia przejrzystości; z zadowoleniem przyjmuje pytanie skierowane przez Rzecznika do Komisji dotyczące przejrzystości doradztwa naukowego, z którego Komisja korzysta, spotkania Rzecznika z przedstawicielami grup interesu oraz decyzje Rzecznika związane z zamówieniami publicznymi w sytuacjach nadzwyczajnych;
 5. wyraża uznanie dla konstruktywnej współpracy Rzecznika z Parlamentem, w szczególności z Komisją Petycji, oraz z innymi instytucjami UE; pochwała Rzecznika za zdolność do poprawiania jakości i dostępności usług świadczonych obywatelom oraz za to, że mimo pandemii nie doszło do spowolnienia w jego podstawowej działalności ani do przerwy w rozpatrywaniu skarg;
 6. zauważa, że w wyniku działalności Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich wprowadzono pozytywne zmiany w instytucjach i organach UE;
 7. podkreśla zasadniczą rolę przejrzystości i dobrej administracji w pracach instytucji UE; ubolewa, że Komisja nie przedstawiła adekwatnych wyjaśnień w odpowiedzi na zapytania Rzecznika dotyczące kluczowych elementów jej pracy podczas kryzysu COVID-19; wzywa Komisję, by wyjaśniła swój proces decyzyjny w zakresie udzielania zamówień publicznych w sytuacjach nadzwyczajnych, w tym procedury powoływania członków poszczególnych komitetów, tak by zapewnić pełną przejrzystość tego procesu;
 8. zauważa, że Komisja uznała konkurencyjny charakter rynku szczepionek; uważa, że w interesie obywateli europejskich leży jasność i przejrzystość umów zakupu z wyprzedzeniem i umów zakupu szczepionek przeciwko COVID-19, oraz że musi to przeważać nad wnioskiem producentów o wprowadzenie klauzul o nieujawnianiu informacji; podkreśla, że zaufanie między obywatelami a instytucjami ma ogromne znaczenie, zwłaszcza w kontekście kryzysu

Środa, 16 lutego 2022 r.

związanego z COVID-19; zachęca Rzecznika do kontynuowania postępowań wyjaśniających i zwrócenia się do Komisji o opublikowanie nieopozbawionych poufnych danych wersji takich umów zakupu z wyprzedzeniem i umów zakupu; wzywa Komisję do zapewnienia pełnej przejrzystości wszystkich informacji o badaniach nad szczepionkami przeciwko COVID-19, o ich rozwoju, zakupie i dystrybucji, dzięki opublikowaniu nieopozbawionych danych poufnych wersji umów zakupu z wyprzedzeniem oraz umów zakupu, a także dzięki uczynieniu z ujawniania wszystkich informacji w przyszłych zamówieniach na szczepionki przeciwko COVID-19 koniecznego warunku przyszłych negocjacji z firmami farmaceutycznymi; podkreśla, że wszelki brak przejrzystości w związku z pandemią COVID-19 narusza prawo obywateli do informacji, a także przyczynia się do dezinformacji i braku zaufania;

9. kładzie nacisk na zasadnicze znaczenie zagwarantowania, że w pełny i konsekwentny sposób zostaną wdrożone propozycje przedstawione przez Rzecznika w następstwie strategicznego postępowania wyjaśniającego dotyczącego poprawy praktyk w zakresie przejrzystości i ogólnego działania ECDC, którego rola jest kluczowa pod względem gromadzenia i publikacji najważniejszych informacji o szczepionkach przeciwko COVID-19, a także pod względem wzmacniania zaufania społecznego do unijnej strategii w zakresie szczepień przeciwko COVID-19;

10. wspiera Rzecznika w pracy na rzecz zapewnienia, aby obywatele mogli w pełni korzystać ze swoich praw demokratycznych, m.in. bezpośrednio uczestnicząc w procesach decyzyjnych instytucji UE oraz śledząc te procesy szczegółowo, a także posiadając dostęp do wszystkich istotnych informacji, czego wymaga także orzecznictwo TSUE;

11. z zadowoleniem przyjmuje działania Rzecznika w odniesieniu do wniosków do Komisji o zapewnienie publicznego dostępu do dokumentów związanych z planami odbudowy i zwiększania odporności państw członkowskich, które są istotne dla interesu publicznego i dotyczą bezprecedensowej kwoty, która zostanie przydzielona w ramach NextGenerationEU; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja udostępniła już obszerne materiały dotyczące Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności; podkreśla, że w tym kontekście potrzebna jest większa przejrzystość i wzmocniony nadzór właściwych organów, w tym wzmocniony nadzór Rzecznika Praw Obywatelskich nad procedurami administracyjnymi dotyczącymi funduszy UE; wzywa Rzecznika Praw Obywatelskich do zbadania, wraz z członkami europejskiej sieci rzeczników praw obywatelskich, innych możliwych działań w ramach ich kompetencji w zakresie nadzoru nad przydziałem i wykorzystaniem funduszy UE, aby chronić obywateli Unii przed ewentualnymi konfliktami i przypadkami korupcji, a także naruszeniami praworządności, co przyczyni się do zapewnienia integralności, pełnej przejrzystości i demokratycznej rozliczalności instytucji UE;

12. podkreśla, że przejrzystość procesu ustawodawczego stanowi podstawowy element każdej demokracji pośredniej; wyraża ubolewanie ze względu na fakt, że stosowane obecnie przez Radę praktyki dotyczące jej procesów decyzyjnych nadal odznaczają się brakiem przejrzystości; ubolewa ze względu na fakt, że Rada nadal uniemożliwia obywatelom bezpośredni i terminowy dostęp do dokumentów ustawodawczych w trakcie procesu ustawodawczego, naruszając prawo obywateli do skutecznego uczestnictwa w procesie decyzyjnym;

13. wyraża uznanie dla zdecydowania, z jakim Rzecznik dąży do osiągnięcia pełnej przejrzystości w unijnym procesie decyzyjnym; przypomina, że w rezolucji z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie dochodzenia strategicznego OI/2/2017 Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczącego przejrzystości podczas dyskusji ustawodawczych w organach przygotowawczych Rady UE⁽²⁾ Parlament poparł wnioski Rzecznika dotyczące przejrzystości ustawodawczej; podkreśla, że należy monitorować wdrażanie zaleceń Rzecznika dotyczących przejrzystości w rozmowach trójstronnych; wzywa Radę do przyspieszenia starań na rzecz przejrzystości ustawodawczej, w szczególności przez rejestrowanie i publikowanie stanowisk państw członkowskich oraz udostępnianie większej liczby dokumentów z posiedzeń trójstronnych, aby chronić demokratyczne prawa obywateli;

14. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w kontekście szerszych prac strategicznych nad reakcją administracji UE podczas kryzysu związanego z COVID-19 Rzecznik wszczął również postępowanie wyjaśniające z własnej inicjatywy w sprawie nadzwyczajnych procedur podejmowania decyzji wprowadzonych przez Radę; zachęca Radę, by zastosowała się do przekazanych przez Rzecznika sugestii dotyczących usprawnienia jej pracy;

15. wzywa Komisję, aby wstrzymała się od zatwierdzania „substancji czynnych” stosowanych w pestycydach, w przypadkach gdy zidentyfikowano obszary budzące poważne obawy lub stwierdzono brak bezpieczeństwa stosowania lub gdy konieczne jest uzyskanie dodatkowych danych potwierdzających ich bezpieczeństwo, biorąc pod uwagę poważny wpływ, jaki pestycydy wywarły już na zdrowie ludzkie i na środowisko;

⁽²⁾ Dz.U. C 411 z 27.11.2020, s. 149.

Środa, 16 lutego 2022 r.

16. apeluje do Komisji, aby zagwarantowała proces zatwierdzania „substancji czynnych” w pestycydach, który będzie w pełni przejrzysty i wolny od konfliktów interesów; zauważa, że w europejskiej inicjatywie obywatelskiej zatytułowanej „Ratujmy pszczoły i rolników” zebrano ponad milion podpisów w całej UE oraz że inicjatywa ta wzywa do stopniowego wycofywania syntetycznych pestycydów w UE, do działań na rzecz przywrócenia różnorodności biologicznej oraz do wspierania rolników w przechodzeniu na zrównoważone rolnictwo; zwraca się do Rzecznika o dalsze analizowanie systemów stosowanych na szczeblu UE w celu zapewniania, aby obecne polityki i zabezpieczenia proceduralne w tej dziedzinie gwarantowały najwyższy poziom zdrowia ludzkiego i ochrony środowiska, a także aby gromadzenie i badanie dowodów naukowych odbywało się w sposób w pełni przejrzysty, dokładny i wolny do konfliktów interesów;

17. przypomina, że w marcu 2020 r. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich zakończył postępowanie w sprawie sposobu zapewnienia przez Komisję, aby doradzający jej specjaliści naukowcy nie znajdowali się w sytuacji konfliktu interesów; apeluje do Komisji, aby usprawniła swoje procesy oceny niezależności doradzających jej ekspertów naukowych, w tym przez pełne wdrożenie sugestii przedstawionych przez Rzecznika w następstwie postępowania wyjaśniającego w tej sprawie, co zagwarantuje, że odnośni eksperci nie znajdują się w sytuacji konfliktu interesów;

18. zachęca Rzecznika, by wszczął postępowanie wyjaśniające w sprawie strategicznego podejścia Komisji do rozpatrywania petycji, gdyż jej działanie, które ogranicza się tylko do kwestii mających jej zdaniem znaczenie strategiczne lub odzwierciedlających problemy strukturalne, i które wyklucza zatem indywidualne przypadki, może stanowić naruszenie prawa obywateli do składania petycji i do dobrej administracji;

19. w sposób krytyczny odnosi się do braku finalizacji przez Komisję oceny wpływu na zrównoważony rozwój przed zamknięciem negocjacji handlowych UE-Mercosur; przypomina stanowisko Parlamentu, że środowiskowe i społeczne oddziaływanie umów o wolnym handlu należy dokładnie ocenić przed zakończeniem negocjacji handlowych;

20. krytycznie ocenia decyzje podjęte przez państwa członkowskie, które, sprawując prezydencję Rady, skorzystały ze sponsoringu korporacyjnego, gdyż wiąże się to z poważnym ryzykiem dla reputacji UE, oraz podkreśla, jak ważne jest powstrzymanie się w przyszłości od korzystania z jakiegokolwiek sponsoringu; uważa, że zasadnicze znaczenie ma przyjęcie najbardziej rygorystycznych zasad zapobiegających stosowaniu takich praktyk, z myślą o ochronie reputacji i integralności Rady i UE jako całości; wzywa państwa członkowskie, by wywiązywały się z obowiązku współpracy z Rzecznikiem Praw Obywatelskich z zachowaniem pełnej przejrzystości;

21. pochwała działania Rzecznika na rzecz ochrony przysługującego obywatelom UE prawa dostępu do dokumentów znajdujących się w posiadaniu instytucji UE oraz dostarczania obywatelom dokumentów we wszystkich językach urzędowych UE; z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Rzecznika dotyczącą przyspieszonej procedury związanej z dostępem do dokumentów dotyczących spraw, mającą zapewnić wydawanie decyzji dotyczących żądanych dokumentów w ciągu 40 dni roboczych; podkreśla, że w 2020 r. średni czas rozpatrywania skarg dotyczących dostępu publicznego wynosił jedną trzecią czasu sprzed 2018 r., kiedy wprowadzono tę procedurę; uważa, że zasadnicze znaczenie ma zagwarantowanie pełnej przejrzystości i publicznego dostępu do dokumentów znajdujących się w posiadaniu instytucji UE, aby zapewnić najwyższy poziom ochrony demokratycznych praw obywateli i ich zaufania do instytucji UE; uważa, że priorytetowo należy potraktować przegląd rozporządzenia (WE) nr 1049/2001⁽³⁾; ubolewa nad faktem, że przepisy UE dotyczące dostępu do dokumentów są w bardzo dużej mierze przestarzałe, co utrudnia Rzecznikowi działania podejmowane w tym względzie;

22. aprobuje ponowione przez Rzecznika zobowiązanie do walki z przypadkami efektu „drzwi obrotowych”, w tym z przypadkiem dotyczącym EUNB, który Rzecznik przekonał do wdrożenia swoich zaleceń przez przyjęcie nowej polityki oceny ograniczeń i zakazów dla pracowników po zakończeniu zatrudnienia, a także nowej procedury przewidującej bezzwłoczne zawieszenie dostępu do informacji poufnych dla odchodzących pracowników;

23. wzywa Rzecznika Praw Obywatelskich do dalszych prac, które zapewnią terminową publikację nazwisk wszystkich unijnych urzędników uwikłanych w przypadki efektu „drzwi obrotowych”, oraz do zagwarantowania pełnej przejrzystości wszystkich związanych z tym informacji;

24. z zadowoleniem przyjmuje postępowanie wyjaśniające wszczęte przez Rzecznika dotyczące sposobu, w jaki EBI rozpatrzył, po okresie zatrudnienia, wniosek byłej wiceprezes o objęcie wyższego stanowiska w hiszpańskim przedsiębiorstwie Iberdrola, które otrzymało od EBI ogromne kwoty pożyczek; krytykuje fakt, że EBI nie uwzględnił wniosku Parlamentu o włączenie do kodeksu postępowania Komitetu Zarządzającego EBI przepisów uniemożliwiających

⁽³⁾ Rozporządzenie (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji, Dz.U. L 145 z 31.5.2001, s. 43.

Środa, 16 lutego 2022 r.

sprawowanie przez jego członków nadzoru nad udzielaniem pożyczek i realizacją projektów w ich krajach pochodzenia; wzywa EBI, aby w pełni i konsekwentnie zastosował się do żądania Parlamentu oraz wzmocnił swoje zasady dotyczące uczciwości i ich egzekwowanie, aby zapobiegać konfliktom interesów i nadszarpnięciu reputacji;

25. z zadowoleniem przyjmuje dochodzenia Rzecznika w sprawie ochrony praw podstawowych uchodźców, w tym dochodzenie w sprawie sposobu postępowania Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex) z naruszeniami praw podstawowych oraz rozszerzenia jej mandatu, w sprawie przejrzystości i skuteczności mechanizmu składania skarg oraz roli i niezależności urzędnika ds. praw podstawowych; wzywa Rzecznika do śledzenia tych kwestii za sprawą przyglądania się przyszłym działaniom Komisji i analizowania tego, w jaki sposób ustanowiony przez nią mechanizm monitorowania pozwala sprawdzać skuteczność operacji zarządzania granicami finansowanych przez UE; podkreśla znaczenie dochodzenia Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie sposobu, w jaki Komisja zapewnia, aby organy państw członkowskich przestrzegały praw podstawowych w operacjach zarządzania granicami;

26. apeluje do Komisji o pełne i terminowe zastosowanie się do zaleceń przedstawionych przez Rzecznika w następstwie postępowania wyjaśniającego w sprawie firmy BlackRock przez przyjęcie wzmocnionych i jaśniejszych zasad, w tym ramowych wytycznych wewnętrznych, mających na celu zapobieganie wszelkim konfliktom interesów we wszystkich procedurach związanych z zamówieniami publicznymi, z myślą o m.in. zabezpieczeniu rzetelności procesów decyzyjnych dotyczących przyjmowania nowych zasad w kwestiach ESG na szczeblu UE;

27. popiera działania Rzecznika mające na celu zagwarantowanie pełnego i spójnego wdrożenia przez administrację UE Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, w tym listę najlepszych praktyk mających promować w całej administracji UE spójne podejście do uwzględniania szczególnych potrzeb niepełnosprawnych pracowników w kontekście sytuacji nadzwyczajnej związanej z COVID-19; z zadowoleniem przyjmuje postępowania wyjaśniające prowadzone przez Rzecznika w następstwie skarg składanych przez osoby z niepełnosprawnościami oraz wspiera działania Rzecznika jako aktywnego uczestnika unijnych ram dotyczących Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych; przypomina w związku z tym, że Rzecznik przewodniczył Unijnym ramom dotyczącym Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych w 2020 r.;

28. z zadowoleniem przyjmuje informacje o nagrodzie za dobrą administrację, której celem jest wyróżnienie inicjatyw i projektów administracji unijnej mających pozytywny wpływ na życie obywateli europejskich; uważa, że większe nagłośnienie tej nagrody pokazałoby obywatelom europejskim, że instytucje europejskie podejmują działania w celu zapewnienia konkretnych rozwiązań;

29. wzywa Komisję, by zbadała wykorzystanie funduszy ESI, które zostały przeznaczone na budowę instytucjonalnych placówek opiekuńczych dla osób z niepełnosprawnościami na Węgrzech i w Portugalii;

30. podkreśla, że środki finansowe z funduszy ESI przydzielono na promowanie praw osób z niepełnosprawnościami do niezależnego życia i włączenia się do społeczności; podkreśla, że konieczne jest monitorowanie przydzielonych unijnych środków finansowych, które powinny być wykorzystywane do wspierania deinstytucjonalizacji w państwach członkowskich;

31. zauważa, że w ostatnich latach nastąpił nieznaczny wzrost liczby skarg kierowanych do Rzecznika Praw Obywatelskich, co pokazuje, że coraz więcej obywateli zdaje sobie sprawę z istnienia tej instytucji i jej bardzo użytecznych działań w obronie interesu publicznego;

32. podkreśla, że państwa członkowskie powinny przestrzegać zobowiązań dotyczących zasady niedyskryminacji, w tym zwracać szczególną uwagę na zapewnianie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w trakcie przygotowywania i wdrażania projektów;

33. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w 2020 r. średni czas trwania postępowań wyjaśniających w sprawach zamkniętych przez Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich wyniósł pięć miesięcy, co stanowi poprawę w porównaniu z poprzednim rokiem, w którym czas ten wynosił siedem miesięcy;

34. z satysfakcją zauważa, że w 2020 r. 57 % spraw zostało zamkniętych w czasie krótszym niż trzy miesiące, a sprawy, których rozwiązanie zajmuje do 18 miesięcy, stanowiły tylko 1 % w porównaniu do 10 % w poprzednim roku i 27 % w 2013 r.; w związku z tym docenia wysiłki zmierzające do rozwiązania problemów zgłaszanych przez obywateli i wzywa wszystkie zainteresowane instytucje, by terminowo reagowały na wnioski Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich;

Środa, 16 lutego 2022 r.

35. zauważa, że liczba skarg wykraczających poza mandat Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich pozostaje od lat stosunkowo stabilna (1 420 w 2020 r., 1 330 spraw w 2019 r. i 1 300 spraw w 2018 r.); zauważa, że zgodnie ze sprawozdaniem z 2020 r. większość tych skarg nie dotyczy administracji UE; z zadowoleniem przyjmuje starania Biura na rzecz lepszego informowania obywateli o mandacie Rzecznika Praw Obywatelskich; jednocześnie zwraca uwagę, że konieczna jest poprawa komunikacji i wiedzy na temat różnych form skarg, które obywatele mogą składać na szczeblu krajowym i europejskim; podkreśla rolę, którą w tym względzie powinien również odgrywać Parlament i jego posłowie;
36. odnotowuje, że w 2020 r. wskaźnik akceptacji propozycji Rzecznika przez instytucje UE wyniósł 79 %, co stanowi pewną poprawę w stosunku do roku poprzedniego; wyraża zdecydowane przekonanie, że instytucje, agencje i organy Unii muszą w sposób pełny i spójny stosować się do rozwiązań, zaleceń i sugestii Rzecznika;
37. podkreśla znaczenie europejskiej sieci rzeczników praw obywatelskich oraz corocznych spotkań organizowanych z krajowymi i regionalnymi rzecznikami za pośrednictwem tej sieci w celu dalszego podnoszenia świadomości na temat tego, co Biuro Rzecznika może zrobić dla europejskich obywateli; z zadowoleniem przyjmuje działania Rzecznika podczas pandemii mające na celu utrzymywanie regularnych kontaktów z krajowymi odpowiednikami oraz organizowanie i prowadzenie seminariów internetowych przez cały 2020 r. na takie tematy jak skutki pandemii, promowanie najlepszych praktyk w reagowaniu kryzysowym i dzielenie się nimi oraz wpływ sztucznej inteligencji; uznaje ważny wkład europejskiej sieci rzeczników praw obywatelskich w dostarczanie informacji na temat zadań i kompetencji jej członków, a także we właściwe wdrażanie prawa europejskiego; zachęca tę sieć do refleksji nad rolą, jaką powinni odgrywać krajowi i regionalni rzecznicy praw obywatelskich, aby w większym stopniu zaangażować obywateli UE w unijny proces decyzyjny; zachęca do dalszej współpracy między członkami tej sieci, w tym w dziedzinie promowania przyszłych równoległych postępowań wyjaśniających;
38. pochwala Rzecznik za jej działania na platformach cyfrowych, podnoszące świadomość obywateli UE na temat jej pracy; zauważa, że najszybciej rozwijającym się kanałem w 2020 r. był Instagram, gdzie liczba obserwujących wzrosła o 71 % w ciągu roku (1 068 nowych obserwujących), na LinkedIn liczba obserwujących wzrosła o 34 % (wzrost o 1 237), natomiast na Twitterze, na którym Rzecznik ma najwięcej odbiorców, liczba obserwujących osiągnęła 29 200 w grudniu 2020 r., co stanowi wzrost o 11 % (wzrost o 2 870);
39. gratuluje Rzecznikowi z okazji 25. rocznicy ustanowienia tego organu, podkreślając, że od 1995 r. Biuro rozpatrzyło 57 tys. skarg i przeprowadziło ponad 7,3 tys. postępowań wyjaśniających, co bardzo przyczyniło się do poprawy standardów etycznych i rozliczalności instytucji UE w bardzo wielu obszarach; aprobuje strategię Rzecznika „W stronę 2024 roku” mającą na celu zwiększenie oddziaływania, widoczności i przydatności Biura Rzecznika oraz określającą jego cele i priorytety na obecną kadencję, które obejmują podnoszenie świadomości obywateli na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich;
40. z zadowoleniem odnotowuje przyjęcie nowego Statutu Rzecznika, którego zapisy precyzują rolę Rzecznika i dodają mu kolejne kompetencje w obszarach związanych z sygnalizowaniem nieprawidłowości, molestowaniem i konfliktami interesów w instytucjach, organach i agencjach UE; uważa, że niezwykle ważne jest zwiększenie budżetu Rzecznika, aby zapewnić mu zasoby niezbędne do skutecznego uporania się z całym obciążeniem pracą;
41. z zadowoleniem przyjmuje praktyczne zalecenia Rzecznika dla administracji UE dotyczące używania 24 języków urzędowych w kontaktach ze społeczeństwem; podkreśla, że zalecenia te mają zasadnicze znaczenie dla ochrony bogatej różnorodności językowej Europy; przypomina, że instytucje UE powinny skuteczniej zapewniać równość języków; zauważa, że strony internetowe instytucji UE powinny lepiej pokazywać równość wszystkich 24 języków urzędowych UE i ubolewa nad faktem, że wiele sekcji stron internetowych instytucji UE jest nadal dostępnych tylko w niektórych językach;
42. z zadowoleniem przyjmuje zaangażowanie Rzecznika w zwiększanie udziału obywateli w procesie decyzyjnym Unii;
43. z zadowoleniem przyjmuje przekształcenie strony internetowej Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w platformę o bardziej dynamicznej zawartości, co czyni ją bardziej czytelnym narzędziem dla obywateli europejskich; zachęca Rzecznika do dalszego zwiększania liczby publikacji tłumaczonych na wszystkie języki urzędowe UE;
44. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji i sprawozdania Komisji Petycji, Radzie, Komisji, Europejskiemu Rzecznikowi Praw Obywatelskich, a także rządów i parlamentom państw członkowskich oraz ich rzecznikom praw obywatelskich lub podobnym właściwym organom.